



**LEŚNE  
GOSPODARSTWA  
WĘGLOWE –  
kiepska  
wymówka  
na COP24**

**GREENPEACE**

**LEŚNE GOSPODARSTWA WĘGLOWE – KIEPSKA WYMÓWKA NA COP24**

**Autorzy:** Krzysztof Cibor, Piotr Wójcik

**Projekt graficzny i skład:** Marta Przybył

Greenpeace Polska, listopad 2018 r.

[www.greenpeace.pl](http://www.greenpeace.pl)

# Leśne Gospodarstwa Węglowe – kiepska wymówka na COP24

**Polska „cudowna broń” przygotowywana na szczyt klimatyczny w Katowicach – Leśne Gospodarstwa Węglowe (LGW), mają bardzo słabe podstawy naukowe i znikome znaczenie dla pochłaniania polskich emisji gazów cieplarnianych. Nie jest to droga do uniknięcia katastrofy klimatycznej, tylko w najlepszym razie akcja PR-owa, w której za publiczne pieniądze kilka przedsiębiorstw – w tym najwięksi truciele – finansują Lasy Państwowe, udając, że podejmują działania na rzecz klimatu.**

## Jak miałyby działać LGW

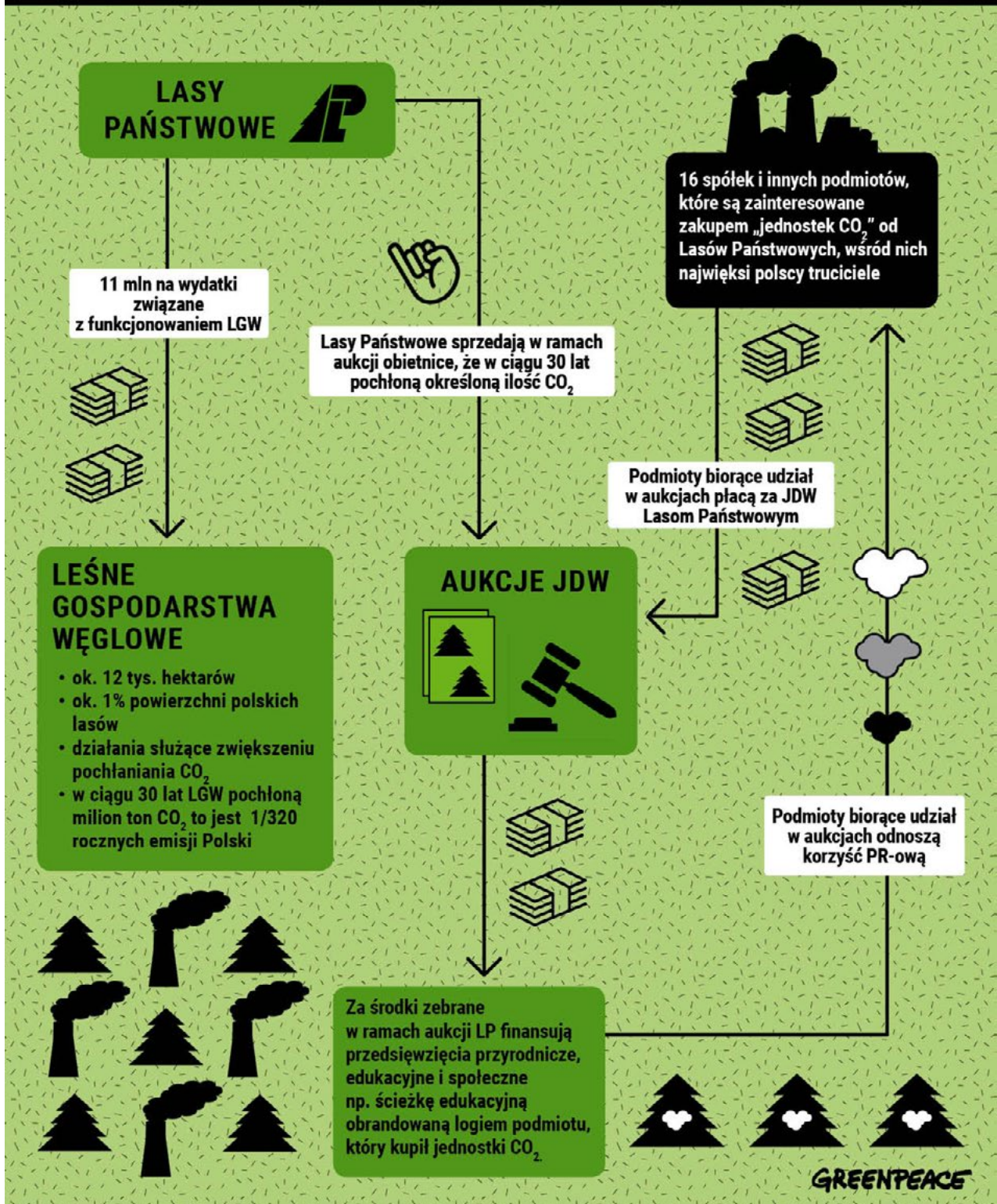
Ojcem chrzestnym projektu LGW jest znany z decyzji o zwiększeniu wycinki w Puszczy Białowieskiej Jan Szyszko. To on promował tę ideę m.in. podczas COP22, COP23 i Expo 2017 w Kazachstanie i wielokrotnie wspominał w mediach o tym, że LGW są sposobem na „osiągnięcie postulowanej neutralności klimatycznej”<sup>[1]</sup>. Mimo odejścia Szyszki z Ministerstwa Środowiska LGW pozostają ważnym elementem polskiego stanowiska na szczyt klimatyczny w Katowicach. Są m.in. promowane na stronie COP24<sup>[2]</sup>. Ponadto w październiku do mediów wyciekł polski projekt deklaracji na COP, w której Narody Zjednoczone mają

---

1 <http://wiadomosci.dziennik.pl/wydarzenia/artykuly/560651,minister-szyszko-swiat-powinien-sie-zainteresowac-projektem-lesnych-gospodarstw-weglowych.html>

2 <http://cop24.gov.pl/climate-change/>

# JAK MAJĄ DZIAŁAĆ LEŚNE GOSPODARSTWA WĘGLOWE



zobowiązać się do silniejszego uwzględnienia kwestii lasów w polityce klimatycznej<sup>[3]</sup>. Również LP prowadzą intensywną promocję projektu<sup>[4]</sup>.

Koncepcja LGW opiera się na idei sprzedaży przez Lasy Państwowe jednostek dwutlenku węgla (JDW) wybranym podmiotom w ramach aukcji. JDW to faktycznie obietnica, że w wyniku określonych działań podjętych przez Lasy Państwowe LGW pochłona dodatkową tonę dwutlenku węgla. Działania dodatkowe rozpoczęły się w 2017 i mają zakończyć się do roku 2026<sup>[5]</sup>, a ich pierwsze efekty mają być widoczne za 25 lat<sup>[6]</sup>.

## Na czym mają polegać LGW?

1. Lasy Państwowe wytypowały ok. 12 tysięcy hektarów lasów (czyli niewiele więcej niż jedna tysięczna powierzchni polskich terenów leśnych), na których za środki własne będą prowadziły działania (np. dodatkowe drzewa, zmiana składu gatunkowego), dzięki którym w ciągu 30 lat lasy pochłona dodatkowo jeden milion ton dwutlenku węgla.
2. Ta obietnica dodatkowego pochłaniania jako „jednostki dwutlenku węgla” (JDW) stanie się przedmiotem handlu z wybranymi podmiotami – przede wszystkim spółkami skarbu państwa – w systemie aukcyjnym.
3. Środki uzyskane ze sprzedaży JDW będą przeznaczane na działania PR-owe prowadzone przez Lasy Państwowe na rzecz podmiotów kupujących JDW, przy czym podmioty kupujące jednostki będą mogły decydować o przeznaczeniu środków<sup>[7]</sup>.

Leśne Gospodarstwa Węglowe zostały powołane do życia zarządzeniem nr 2 dyrektora generalnego Lasów Państwowych Konrada Tomaszewskiego z 17 stycznia 2017 roku<sup>[8]</sup>. W obecnym kształcie funkcjonują na mocy zarządzenia wewnętrznego numer 67 dyrekto-

---

3 <http://www.climatechangenews.com/2018/09/28/poland-pushing-forest-agenda-climate-host-leak-shows/> <http://www.climatechangenews.com/2018/09/28/poland-pushing-forest-agenda-climate-host-leak-shows/>

4 [http://projekty-rozwojowe.lasy.gov.pl/projekty-rozwojowe/-/asset\\_publisher/7PcENrBXL-BZJ/content/lesne-gospodarstwa-weglowe](http://projekty-rozwojowe.lasy.gov.pl/projekty-rozwojowe/-/asset_publisher/7PcENrBXL-BZJ/content/lesne-gospodarstwa-weglowe)

5 <https://www.youtube.com/watch?v=mml2U1SAIhk>

6 <https://www.youtube.com/watch?v=pYLZxo8mfVs&feature=youtu.be>

7 [http://projekty-rozwojowe.lasy.gov.pl/projekty-rozwojowe/-/asset\\_publisher/7PcENrBXL-BZJ/content/lesne-gospodarstwa-weglowe](http://projekty-rozwojowe.lasy.gov.pl/projekty-rozwojowe/-/asset_publisher/7PcENrBXL-BZJ/content/lesne-gospodarstwa-weglowe)

8 [https://bip.lasy.gov.pl/pl/bip/px\\_~zarzadzenie\\_2\\_2017.pdf?page\\_opener=htps%3A%2F%2Fbip.lasy.gov.pl%2Fpl%2Fbip%2Furegulowania\\_wewnetrzne](https://bip.lasy.gov.pl/pl/bip/px_~zarzadzenie_2_2017.pdf?page_opener=htps%3A%2F%2Fbip.lasy.gov.pl%2Fpl%2Fbip%2Furegulowania_wewnetrzne)

ra generalnego Lasów Państwowych Andrzeja Koniecznego podpisanego 18 września 2018 roku <sup>[9]</sup>, czyli na miesiąc przed pierwszą aukcją jednostek dwutlenku węgla. W zarządzeniu tym czytamy, że cele projektu rozwojowego Lasów Państwowych pod nazwą Leśne Gospodarstwa Węglowe to:

- ▶ uzyskanie dodatkowej wielkości biomasy możliwej do pozyskania i sprzedaży w przyszłości oraz
- ▶ doprowadzenie do zmagazynowania dodatkowej ilości węgla organicznego w tej biomase i
- ▶ zmniejszenie ilości uwalnianych gazów z gleb <sup>[10]</sup>.

Nawet w zarządzeniu powołującym LGW celem dominującym jest więc gospodarka leśna, co więcej – nie jest w tym dokumencie wprowadzone żadne rozróżnienie, pozwalające różnicować cele na które zostanie wykorzystana „dodatkowa biomasa”. Nie ma żadnych gwarancji, że nie zostanie ona np. spalona, co będzie oznaczało szybki powrót „dodatkowo zmagazynowanej ilości węgla” do atmosfery.

Pierwsza aukcja JDW rozpoczęła się 15 października 2018 r. <sup>[11]</sup>, a jej wyniki zostały podane podczas tegorocznych targów POL-ECO SYSTEM w Poznaniu, 23 października <sup>[12]</sup>. Cena JDW jest ustalana przez Lasy Państwowe na podstawie stawki ceny jednostki handlu unijnego systemu handlu uprawnień do emisji (EU ETS) za miesiąc poprzedzający aukcję <sup>[13]</sup>.

Zgodnie z informacjami, jakie podała Jastrzębska Spółka Węglowa, jedna akcja (która jest obietnicą pochłonięcia tony CO<sub>2</sub>) kosztowała 10 zł. JSW kupiło 10 tysięcy JDW za kwotę 100 tysięcy zł <sup>[14]</sup>. Na stronie klimat.lasy.gov.pl nie podano ceny JDW, ale ujawniono, że jednostki zakupiły jeszcze KGHM – Polska Miedź (10 tys. JDW) Budimex (8 tys.), Grupa Lotos (4,3 tys.) i Energa SA (2 tys.) <sup>[15]</sup>. Przyjmując za Lasami Państwowymi, że

---

9 <https://klimat.lasy.gov.pl/pl/pliki/41-zarzadzenie-nr-67/file>

10 <https://klimat.lasy.gov.pl/pl/pliki/41-zarzadzenie-nr-67/file>, rozdz. 1, paragraf 1 ust. 1

11 <http://www.radiomaryja.pl/informacje/tylko-u-nas-k-trebski-w-ciagu-30-lat-na-12-tys-ha-lasu-zmagazynujemy-dodatkowo-milion-ton-dwutlenku-wegla/>

12 Informacja prasowa JSW [https://www.jsw.pl/media/wydarzenia/artykul/?tx\\_news\\_pi1%5B-news%5D=1992&tx\\_news\\_pi1%5Bcontroller%5D=News&tx\\_news\\_pi1%5Baction%5D=detail&cHash=28ffa994eab79d308c6cb0f1dfbb7f60](https://www.jsw.pl/media/wydarzenia/artykul/?tx_news_pi1%5B-news%5D=1992&tx_news_pi1%5Bcontroller%5D=News&tx_news_pi1%5Baction%5D=detail&cHash=28ffa994eab79d308c6cb0f1dfbb7f60)

13 <https://klimat.lasy.gov.pl/pl/pliki/41-zarzadzenie-nr-67/file> rozdz. 1. par 5

14 [https://www.jsw.pl/media/wydarzenia/artykul/?tx\\_news\\_pi1%5Bnews%5D=2042&tx\\_news\\_pi1%5Bcontroller%5D=News&tx\\_news\\_pi1%5Baction%5D=detail&cHash=b0bb-707ca930a5c11f429ebb0341f1ad](https://www.jsw.pl/media/wydarzenia/artykul/?tx_news_pi1%5Bnews%5D=2042&tx_news_pi1%5Bcontroller%5D=News&tx_news_pi1%5Baction%5D=detail&cHash=b0bb-707ca930a5c11f429ebb0341f1ad)

15 <https://klimat.lasy.gov.pl/pl/aktualnosci-2/177-lgw-na-pol-eco-w-poznaniu>

łącna ilość pochłoniętego dodatkowo przez LGW dwutlenku węgla wyniesie 1 mln ton w ciągu 30 lat, możemy oszacować spodziewane dochody z tytułu sprzedaży akcji LGW na 10 mln zł. Odbiega to znacznie od kwoty 400 milionów złotych, która padła na temat LGW z ust przedstawiciela Lasów Państwowych. <sup>[16]</sup>

Kupujący mogą wybierać na jakie cele LP przeznaczą uzyskane na aukcjach pieniądze: gospodarka leśna, pozaprodukcyjne funkcje lasów (socjalne, środowiskowe), czynna ochrona przyrody, edukacja leśna, projekty z zakresu budowy infrastruktury leśnej, poprawa funkcjonowania LP jako instytucji <sup>[17]</sup>. Do wyboru jest osiemnaście projektów realizowanych przez LP <sup>[18]</sup> na łączną kwotę ok 1,8 mln zł. Pieniądze z aukcji nie służą więc finansowaniu działań w ramach LGW – te sfinansowane są ze środków własnych LP (w fazie pilotażowej – 11 mln zł <sup>[19]</sup>, czyli mniej więcej tyle, ile spodziewany przychód ze sprzedaży akcji JDW).

Mimo że nie ma związku między przychodem z aukcji a działaniami na rzecz zwiększenia pochłaniania dwutlenku węgla przez wybrane lasy, nabywcy komunikują swoje zakupy, jakby rzeczywiście w ten sposób wpływali na klimat: „Cieszy nas, że Jastrzębska Spółka Węglowa może uczestniczyć w tym pionierskim projekcie, a udzielone finansowe wsparcie przyczyni się do poprawy jakości środowiska naturalnego, w którym żyjemy oraz umożliwi wsparcie lokalnych inicjatyw w zakresie ochrony przyrody – powiedział Jerzy Majchrzak, dyrektor biura ochrony środowiska i szkód górniczych w Jastrzębskiej Spółce Węglowej” <sup>[20]</sup>.

W kontekście LGW sam były Dyrektor Generalny LP Konrad Tomaszewski mówił wprost o tym, że wypracowanie tej koncepcji wiąże się z poszukiwaniem nowych źródeł przychodów PGL LP:

„Określające tę procedurę zarządzenie jest bardzo szczegółowe i, niestety, przyznam – bardzo obszerne. Mam nadzieję, że za wiele lat będzie ono przywoływane jako przedsięwzięcie,

---

**16** <https://youtu.be/pYLZXo8mfVs> (ostatnie 30 sek filmu, kwota pada w formie pytania, które otrzymują LP z zewnątrz)

**17** <https://klimat.lasy.gov.pl/pl/pliki/41-zarządzenie-nr-67/file> par 18, ust. 1 pkt 2.

**18** Uczestnicy aukcji mogą następnie wskazać jeden z osiemnastu realizowanych przez polskie nadleśnictwa projektów, które zostaną dofinansowane zyskami ze sprzedaży JDW <https://infowire.pl/generic/release/408554/energia-wspiera-lesne-gospodarstwa-weglowe/>

**19** zapis w opisie projektu LGW jako projektu strategicznego zawartego w Polityce ekologicznej Polski 2030 [https://bip.mos.gov.pl/fileadmin/user\\_upload/bip/prawo/projekty/PROJEKT\\_POLITYKI\\_EKOLOGICZNEJ\\_PANSTWA\\_2030/Zalacznik\\_3.6\\_Projekt\\_strategiczny\\_Lesne\\_gospodarstwa\\_weglowe.doc](https://bip.mos.gov.pl/fileadmin/user_upload/bip/prawo/projekty/PROJEKT_POLITYKI_EKOLOGICZNEJ_PANSTWA_2030/Zalacznik_3.6_Projekt_strategiczny_Lesne_gospodarstwa_weglowe.doc)

**20** [https://gornictwo.wnp.pl/pochlanianie-co2-przez-lasy-jsw-w-to-wchodzi,333049\\_1\\_0\\_.html](https://gornictwo.wnp.pl/pochlanianie-co2-przez-lasy-jsw-w-to-wchodzi,333049_1_0_.html)

które Lasy podjęły z wyprzedzeniem mających nastąpić zdarzeń. Wcześniej czy później na dalszy plan zejdzie gospodarka drewnem. I wówczas samofinansowanie LP będzie możliwe dzięki obrotowi pewnymi efektami środowiskowymi. A zatem jest to działanie przyszłościowe”. [21]

Lista podmiotów zainteresowanych kupnem JDW (podmioty te podpisały listy intencyjne ws. aukcji z Lasami Państwowymi)

- ▶ KGHM Polska Miedź
- ▶ PKP Cargo
- ▶ PSE
- ▶ Energa
- ▶ Enea (Energa i Enea to grupy energetyczne, które wspólnie uruchamiają budowę nowej elektrowni węglowej Ostrołęka C o mocy 1 GW) [22]
- ▶ Gaz-System
- ▶ PGNiG SA
- ▶ Krajowa Rada Drobiarstwa
- ▶ Fundacja Ochrony Środowiska OZE
- ▶ JSW (Jastrzębska Spółka Węglowa) największy w Polsce producent koksu i największa grupa koksowni w UE. Wśród koksowni JSW znajdują się te, które odpowiedzialne są za rekordowe emisje benzenu [23]
- ▶ PKN ORLEN (przerób 30 mln ton różnych gatunków ropy naftowej, 50 produktów rafineryjnych sprzedawanych w 60 krajach świata, ponad 2700 stacji – największa sieć detaliczna w Europie Środkowej, poszukiwania złóż w ośmiu województwach Polski, rozpoznawalny operator oil&gas w Kanadzie, Grupa Orlen w 2017 wyemitowała ok. 15 mln ton CO<sub>2</sub>) [24]

---

21 „Głos Lasu”, Luty 2017 r.

22 <https://elektrowniaostroleka.com/upload/filemanager/StopEOC/Dokumenty/Ostroleka-C-historia-projektu-inwestycji-Michal-Hetmanski-Filip-Piasecki-2018.pdf>

23 <http://katowice.wyborcza.pl/katowice/7,35063,23840645,padl-rekord-stezenia-benzenu-w-powietrzu-winna-koksownia-jsw.html>

24 Raport Zintegrowany Grupy ORLEN 2017, str. 203 (suma wartości EU ETS i poza EU ETS)



- ▶ PGE - GiEK SA – właściciel elektrowni Bełchatów, najbrudniejszej elektrowni w Europie – nie dość, że to największy emitent CO<sub>2</sub> (jako pojedynczy obiekt), to jeszcze w ostatnich miesiącach okazało się, że elektrownia zaniżała o 1800% raporty na temat emisji rtęci do powietrza (zamiast 160 kg rocznie emituje ok. 2800 kg) <sup>[25]</sup>
- ▶ Tauron Wytwarzanie (drugi pod względem wielkości wytwórcy energii w Polsce, właściciel 3 kopalni węgla kamiennego) <sup>[26]</sup>
- ▶ Grupa Azoty (największy krajowy producent chemikaliów)
- ▶ Krajowa Spółka Cukrowa
- ▶ Budimex
- ▶ Operator Gazociągów Przesyłowych GAZ-SYSTEM
- ▶ International Paper Polska <sup>[27]</sup>
- ▶ Lotos SA <sup>[28]</sup>

## LGW – dlaczego to zły pomysł

Lasy w umiarkowanej strefie klimatycznej mogą odgrywać pewien pozytywny wpływ na ogólny bilans emisji gazów cieplarnianych, choć nie są w stanie zastąpić działań koniecznych do ograniczenia tych emisji <sup>[29]</sup> – przede wszystkim szybkiego odejścia od spalania paliw kopalnych. LGW zdają się ignorować ten fakt. Wiąże się też z nimi kilka innych problemów.

### 1. Leśne Gospodarstwa Węglowe nie mają praktycznie żadnego wpływu na polskie emisje CO<sub>2</sub>

Najbardziej wydajne lasy pochłaniają ok. 9 ton dwutlenku węgla na hektar rocznie <sup>[30]</sup>. W Polsce te liczby są mniejsze. Polskie lasy pochłaniają niecałe trzydzieści milionów ton

25 <http://wyborcza.pl/7,155287,23492684,polskie-elektrownie-truja-rtecia-belchatow-najwiekszym-trucicielem.html>

26 <http://www.tauron-wytwarzanie.pl/Strony/start.aspx>

27 Informacje o podmiotach zainteresowanych zakupem JDW: „Głos Lasu”, luty 2017

28 <https://klimat.lasy.gov.pl/pl/aktualnosci-2/174-lgw-ze-wsparciem-jednego-z-najwiekszych-przedsiębiorstw>

29 <http://naukaoklimacie.pl/aktualnosci/rola-lasow-w-pochlaniu-co2-w-pytaniach-i-odpowiedziach-81>

30 <http://biznesalert.pl/lesne-gospodarstwa-weglowe-analiza/>



dwutlenku węgla rocznie <sup>[31]</sup>, co oznacza 3–4 tony na hektar. Warto przy tym zaznaczyć, że na filmie na stronie Lasów Państwowych pochłanianie CO<sub>2</sub> przez polskie lasy oszacowane jest na poziomie 42 milionów ton CO<sub>2</sub> rocznie (i 4–5 ton rocznie na hektar) <sup>[32]</sup> – taka wartość nie została osiągnięta w ostatnich latach. Najbliżej tego poziomu polskie lasy były w roku 1998, kiedy pochłonęły 40,09 mln ton CO<sub>2</sub> <sup>[33]</sup>.

Z założenia Leśne Gospodarstwa Węglowe mają poprawić te statystyki i zwiększyć wydajność lasów wchodzących w zakres pilotażu. W ciągu trzydziestu lat – zgodnie z danymi zawartymi na stronach LP – oznaczać to będzie pochłonięcie dodatkowego

31 raport KOBIZE [http://www.kobize.pl/uploads/materialy/materialy\\_do\\_pobrania/krajowa\\_inwentaryzacja\\_emisji/NIR\\_2018\\_raport\\_syntetyczny\\_PL.pdf](http://www.kobize.pl/uploads/materialy/materialy_do_pobrania/krajowa_inwentaryzacja_emisji/NIR_2018_raport_syntetyczny_PL.pdf)

32 <https://www.youtube.com/watch?v=mml2U1SAIhk>

33 raport KOBIZE [http://www.kobize.pl/uploads/materialy/materialy\\_do\\_pobrania/krajowa\\_inwentaryzacja\\_emisji/NIR\\_2018\\_raport\\_syntetyczny\\_PL.pdf](http://www.kobize.pl/uploads/materialy/materialy_do_pobrania/krajowa_inwentaryzacja_emisji/NIR_2018_raport_syntetyczny_PL.pdf)



Jednym z uczestników programu Leśnych Gospodarstw Węglowych jest PGE - GiEK SA, właściciel elektrowni Bełchatów, która emituje rocznie 38 milionów ton CO<sub>2</sub>

jednego miliona ton w ramach całego programu i całej powierzchni lasów objętej pilotażem <sup>[34]</sup>.

Te liczby wyglądają bardzo niepozornie, gdy zestawimy je z danymi dotyczącymi polskich emisji. Sama elektrownia Bełchatów emituje rocznie 38 mln ton CO<sub>2</sub> <sup>[35]</sup>. Natomiast roczne emisje CO<sub>2</sub> dla całej Polski wynoszą ponad 322 mln ton, a wszystkich gazów cieplarnianych prawie 400 mln ton <sup>[36]</sup>.

Oczywiście lasy mają znaczenie nie tyle dla chwilowego przepływu CO<sub>2</sub>, ile jako magazyn tego gazu. Nie znaczy to jednak, że stanowią realne rozwiązanie problemu CO<sub>2</sub> w atmosferze. Jak obrazowo pokazuje to Marcin Popkiewicz – gdybyśmy przywrócili Polsce wszystkie lasy, które rosły tu za czasów Mieszka, „oznaczałoby to zaledwie odwrócenie skutków przeprowadzonego przez nas wcześniej wylesiania i innych zmian użytkowania terenu”. Lasy pochłonęłyby dwutlenek węgla, który został z nich uwolniony w wyniku eksploatacji. Wciąż jednak pozostawałaby nadwyżka CO<sub>2</sub>, którą wprowadziliśmy do cyklu węglowego spalając paliwa kopalne <sup>[37]</sup>.

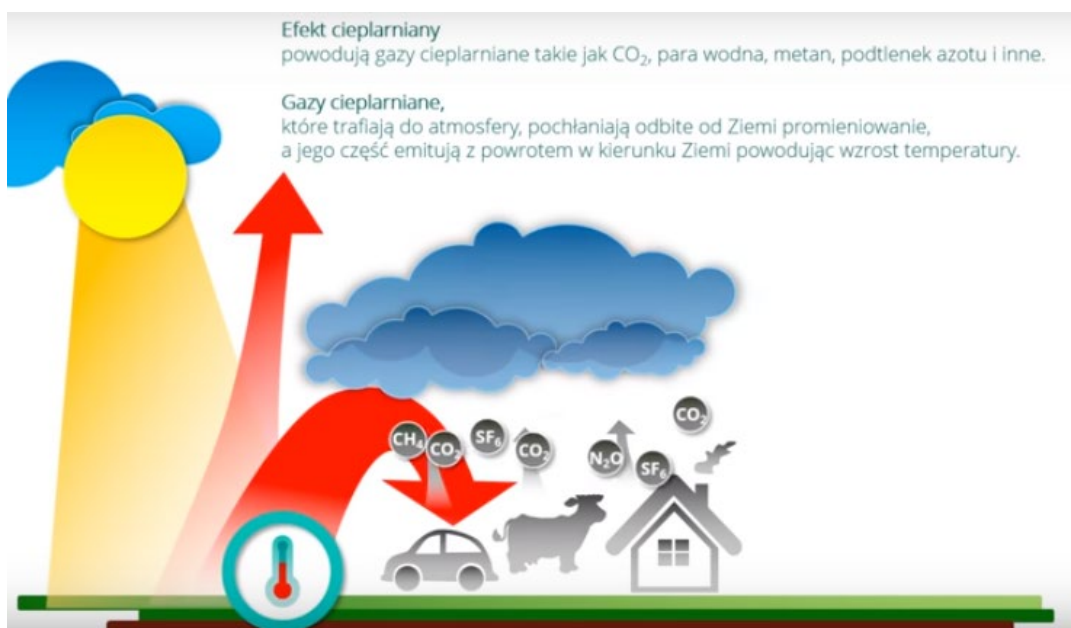
<sup>34</sup> <https://klimat.lasy.gov.pl/pl/artykuly-2/35-10-pytan-o-lgw>

<sup>35</sup> Sprawozdanie na temat informacji niefinansowych PGE Polskiej Grupy Energetycznej S.A. oraz Grupy Kapitałowej PGE za rok 2017. Strona 43.

<sup>36</sup> [http://www.kobize.pl/uploads/materialy/materialy\\_do\\_pobrania/krajowa\\_inwentaryzacja\\_emisji/NIR\\_2018\\_raport\\_syntetyczny\\_PL.pdf](http://www.kobize.pl/uploads/materialy/materialy_do_pobrania/krajowa_inwentaryzacja_emisji/NIR_2018_raport_syntetyczny_PL.pdf) s 4.

<sup>37</sup> <http://biznesalert.pl/lesne-gospodarstwa-weglowe-analiza/>

Dodatkowym, niebezpiecznym skutkiem ubocznym projektu LGW, jest utworzenie drogi narracji, że Polski wkład w walkę ze zmianami klimatu może opierać się przede wszystkim na absorpcji CO<sub>2</sub> przez lasy. Takie myśli wygłaszał nie tylko były minister środowiska Jan Szyszko: „Dzięki koncepcji leśnych gospodarstw węglowych możemy uzyskać postulowaną przez Porozumienie paryskie neutralność klimatyczną” [38], ale również obecny prezydent COP 24 Michał Kurtyka: „Istotnym wkładem Polski w ochronę klimatu jest projekt leśnych gospodarstw węglowych” [39]. Takie wypowiedzi, sugerujące że dzięki lasom Polska nie będzie musiała ograniczać swoich emisji związanych ze spalaniem paliw kopalnych, nie ma potwierdzenia w danych naukowych, służy jedynie celom politycznym.



Na wideo Lasów Państwowych pokazującym, na czym polega efekt cieplarniany, nie zobaczymy energetyki jako źródła emisji CO<sub>2</sub>.

## 2. Leśne Gospodarstwa Węglowe to zły eksperyment

Lasy Państwowe nie mają gotowej metody naliczenia zwiększenia wydajności pochłaniania przez lasy dwutlenku węgla. W działaniach LGW będą kierować się metodą opracowaną na potrzeby lasów kanadyjskich i dostosowywać ją do polskich warunków [40].

38 [https://www.mos.gov.pl/?eID=news\\_embeded&news=baaaaaXf&output=doc&Hash=d38597e1e75f4b575c7e9de0cf967e52](https://www.mos.gov.pl/?eID=news_embeded&news=baaaaaXf&output=doc&Hash=d38597e1e75f4b575c7e9de0cf967e52)

39 Michał Kurtyka, *Przyszłość Ziemi*, „Gość Niedzielny” | 26 sie 2018

40 <https://youtu.be/pYLZXo8mfVs>

Opracowany w Kanadzie Carbon Budget Model służy do szacowania zmian ilości węgla w ekosystemach leśnych. Jak zauważają same Lasy Państwowe, model bilansu węgla stworzony dla lasów, których charakterystyka mocno odbiega od lasów polskich wymaga dostosowania do naszych warunków, co ma być głównym celem badań, w które zaangażowane są Instytut Badawczy Leśnictwa (lider konsorcjum badawczego), Instytut Dendrologii PAN w Kórniku, Uniwersytet Rolniczy w Krakowie, Biuro Urządzania Lasu i Geodezji Leśnej oraz firma Taxus IT Sp. z o.o. <sup>[41]</sup>.

Lasy Państwowe, Ministerstwo Środowiska i partnerzy projektu wielokrotnie podkreślają, że jest on „innovacyjny” <sup>[42]</sup> i stanowi „polski wkład w walkę ze zmianami klimatu”<sup>[43]</sup>. Wypowiedzi takie należy jednak traktować wyłącznie w kategoriach języka promocji. O tym, że lasy są istotnym elementem globalnych ekosystemów pozwalającym obniżyć koncentrację dwutlenku węgla w atmosferze wiadomo powszechnie<sup>[44]</sup>. Co więcej zwiększenie pochłaniania CO<sub>2</sub> przez polskie lasy jest zapisany jako jeden ze spodziewanych efektów Polityki Leśnej Państwa. Potencjał ten ma wzrosnąć o 10% do roku 2020 (względem 1997) i o 20% do drugiej połowy XXI wieku <sup>[45]</sup>.

Doktor nauk leśnych Julia Szulecka, komentując wypowiedzi Jana Szyszki na COP 22 w Marrakeszu zauważyła, że eksperymenty podobne do LGW podejmowane były już w latach 80. w kilku miejscach na świecie. „Efekt jest taki, że dla dyplomatów i ekspertów z Marrakeszu (COP22) zachowanie Szyszki to poziom egzotyki podobny do lobbingu Malezji, która chce, by zaklasyfikować plantacje oleju palmowego jako równowartość lasu tropikalnego” <sup>[46]</sup> – pisała Szulecka.

Wiadomo również, jakie działania służyć mogą zwiększeniu potencjału pochłaniania oraz sumie pochłoniętego węgla. Niemiecki instytut badawczy Oeko-Institut opracował prognozy dla lasów niemieckich, z których wynika, że pewne ograniczenia gospodarki leśnej (dokument Waldvision, m.in. zwiększenie powierzchni obszarów wyłączonych z gospodarki, zwiększenie wieku rębego, zwiększenie udziału drzew liściastych

41 <https://klimat.lasy.gov.pl/pl/o-projekcie/10-pytan-o-lgw>

42 [http://www.oborniki.poznan.lasy.gov.pl/lesne-gospodarstwa-weglowe/-/asset\\_publisher/1M8a/content/innovacyjne-rozwiazania-na-rzecz-klimatu](http://www.oborniki.poznan.lasy.gov.pl/lesne-gospodarstwa-weglowe/-/asset_publisher/1M8a/content/innovacyjne-rozwiazania-na-rzecz-klimatu)

43 <https://klimat.lasy.gov.pl/pl/aktualnosci-2/159-jastrzebska-spolka-weglowa-wlaczy-sie-w-dzialania-lasow-panstwowych-na-rzecz-klimatu>

44 [https://www.ipcc.ch/publications\\_and\\_data/ar4/wg3/en/ch9s9-4-1.html](https://www.ipcc.ch/publications_and_data/ar4/wg3/en/ch9s9-4-1.html)

45 Polityka Leśna Państwa, Warszawa 1997, [https://www.mos.gov.pl/fileadmin/user\\_upload/mos/srodowisko/lesnictwo/Polityka\\_lesna\\_panstwa.pdf](https://www.mos.gov.pl/fileadmin/user_upload/mos/srodowisko/lesnictwo/Polityka_lesna_panstwa.pdf) s. 17. Warto przy tym zauważyć, że obecnie pochłanianie CO<sub>2</sub> przez polskie lasy jest niższe o kilkanaście procent względem wartości z 1997 r.

46 <https://oko.press/minister-szyszko-weglem-wycinaniem-lasow-chce-powstrzymac-zmiany-klimatu/>:

w lasach) prowadziłyby do blisko trzykrotnego zwiększenia ilości dwutlenku węgla przechowywanego w biomase drzewnej względem scenariusza bazowego [47]. Nie ma żadnych powodów podejrzewać, że w polskich lasach przyrost ten miałby jakoś znacząco odbiegać przy zastosowaniu podobnych metod.

Koncepcja LGW, podobnie jak Waldvision, wychodzi od symulacji. Krzysztof Trębski mówi: „Integralną częścią przedsięwzięcia są prace badawcze prowadzone przez czołowe polskie uczelnie i instytuty badawcze. Wykonane symulacje umożliwiły naukowcom oszacowanie rozmiaru przewidywanych efektów projektu LGW” [48].

W tej sytuacji należałoby zadać pytanie, czym konkretnie będą zajmowały się instytucje badawcze (głównie jednostki podległe Lasom Państwowym), które są zaangażowane w projekt [49]. Niestety założenia naukowe projektu podawane do publicznej informacji są bardzo ogólne [50]. Przystosowywanie modelu kanadyjskiego do polskich warunków i czekanie 25 lat na efekty działań podejmowanych w ramach LGW nie wydaje się jednak racjonalne, w sytuacji, w której z jednej strony wiemy mniej więcej, jak należy zmieniać sposób gospodarowania lasami, by były one w większym stopniu rezerwuarem CO<sub>2</sub>, z drugiej strony – mamy jedynie kilkanaście lat na ograniczenie emisji (czego nie da się osiągnąć bez odejścia od spalania węgla) [51].

Mimo braku przejrzystości strony naukowej projektu, wiemy przynajmniej, jakiego rodzaju działania planowane są przez Lasy Państwowe w ramach LGW. Zwiększanie potencjału absorpcyjnego Leśnych Gospodarstw Węglowych będzie odbywało się za pomocą:

- ▶ Podsadzeń,
- ▶ Odnowień naturalnych i metodą Sobańskiego (częściowo naturalnych),
- ▶ Zwiększania udziału drzew pochłaniających więcej CO<sub>2</sub> (np. daglezi) w polskich drzewostanach,

---

47 Waldvision - s 8

48 <http://www.radiomaryja.pl/informacje/tylko-u-nas-k-trebski-w-ciagu-30-lat-na-12-tys-ha-lasu-zmagazynujemy-dodatkowo-milion-ton-dwutlenku-wegla/>

49 Zakład Informatyki Lasów Państwowych, Ośrodek Rozwojowo-Wdrożeniowy Lasów Państwowych w Bedoniu, Centrum Informacyjne Lasów Państwowych, regionalne dyrekcje Lasów Państwowych, nadleśnictwa, jednostka audytorska, Biuro Urządzania Lasu i Geodezji Leśnej, TAXUS SI Sp. z o. o., Krajowy Ośrodek Bilansowania i Zarządzania Emisjami, placówki naukowe i jednostki badawczo-rozwojowe oraz podmioty wspierające. Źródło: <https://klimat.lasy.gov.pl/pl/o-projekcie/czym-jest-lgw>

50 <https://klimat.lasy.gov.pl/pl/o-projekcie/10-pytan-o-lgw>

51 Raport IPCC 2018



W ramach LGW Lasy Państwowe mają stosować odnowienia naturalne i półnaturalne. Na zdjęciu – odnowienie przygotowane przez leśników na terenie Puszczy Białowieskiej

- ▶ Regulacja stosunków wodnych na obszarach podmokłych (co ma zapobiec uwalnianiu dwutlenku węgla z torfu) <sup>[52]</sup>,
- ▶ Tworzenia składów węgla energetycznego (co ma odłożyć w czasie emisję CO<sub>2</sub>).

Składy węgla energetycznego to koncepcja, która pojawia się w Zarządzeniu nr 2 z roku 2017 byłego dyrektora generalnego Lasów Państwowych Konrada Tomaszewskiego <sup>[53]</sup> i jego prezentacji z 14 marca 2017 r. <sup>[54]</sup>. W Zarządzeniu nr 2 czytamy, że przedmiotem LGW ma być m.in. przetrzymywanie węgla organicznego w surowcu drzewnym gromadzonym w składach węgla energetycznego. <sup>[55]</sup>

Warto przy tym zwrócić uwagę, że używanie drewna w charakterze paliwa nie pozwala mówić o zeroemisyjności takiego rozwiązania, z uwagi na fakt, iż finalnie w procesie spalania uwalniany jest CO<sub>2</sub>, a samo prowadzenie gospodarki leśnej oraz transport drewna energetycznego na miejsce spalania również generuje emisje.

52 informacje z prezentacji LP: <https://youtu.be/pYLZXo8mfVs>

53 [https://bip.lasy.gov.pl/pl/bip/px\\_~zarzadzenie\\_2\\_2017.pdf?page\\_opener=https%3A%2F%2Fbip.lasy.gov.pl%2Fpl%2Fbip%2Furegulowania\\_wewnetrzne](https://bip.lasy.gov.pl/pl/bip/px_~zarzadzenie_2_2017.pdf?page_opener=https%3A%2F%2Fbip.lasy.gov.pl%2Fpl%2Fbip%2Furegulowania_wewnetrzne)

54 [http://www.zsl.ibles.pl/documents/prezentacje/IX/1\\_2.pdf](http://www.zsl.ibles.pl/documents/prezentacje/IX/1_2.pdf)

55 [https://bip.lasy.gov.pl/pl/bip/px\\_~zarzadzenie\\_2\\_2017.pdf?page\\_opener=https%3A%2F%2Fbip.lasy.gov.pl%2Fpl%2Fbip%2Furegulowania\\_wewnetrzne](https://bip.lasy.gov.pl/pl/bip/px_~zarzadzenie_2_2017.pdf?page_opener=https%3A%2F%2Fbip.lasy.gov.pl%2Fpl%2Fbip%2Furegulowania_wewnetrzne) rozdz.1, par1, punkt 1 ust 2

### 3. Leśne Gospodarstwa Węglowe to projekt nieprzejrzysty ekonomicznie

Projekt LGW nie zawiera żadnych wiarygodnych analiz ekonomicznych. Potwierdzenie znajdziemy w odpowiedzi MŚ na interpelację poselską której przedmiotem były LGW <sup>[56]</sup>.

Pewne elementy założeń ekonomicznych znajdują się w opisie LGW jako projektu strategicznego w ramach Polityki Ekologicznej Państwa 2030. Zapisane tam jest, że koszt pierwszego etapu projektu (2017–2020) wyniesie 11 mln zł <sup>[57]</sup>, zaś po stronie korzyści ekonomicznych podawany jest „udział Polski w handlu emisjami” – co jest założeniem całkowicie nierealnym (patrz punkt 4).

Warto też dodać, że jako społeczeństwo nie dowiemy się, jakie będą efekty aukcji. Na stronie LP będą publikowane jedynie wyniki ogólne, bez informacji o tym, jaki podmiot nabył JDW i w jakiej ilości. Wszelkie dane dot. poszczególnych osób prawnych – nazwy, logotypy, wyniki aukcji – traktuje się jako informację stanowiącą tajemnicę przedsiębiorstwa.

Cena Jednostki Dwutlenku Węgla będzie ustalana przez Lasy Państwowe w powiązaniu z ceną jednostki europejskiego systemu handlu emisjami EU ETS – podczas pierwszej aukcji JDW w październiku 2018 r. cena ta wyniosła 10 zł.

### 4. Leśne Gospodarstwa Węglowe nie mogą być włączone w system handlu emisjami

Przy okazji LGW mówi się o tym, że będą miały one pozytywny wpływ na sytuację Polski w związku z Europejskim Systemem Handlu Emisjami (EU ETS). Np. w opisie projektu strategicznego w ramach Polityki Ekologicznej Państwa czytamy wprost, że „udział Polski w handlu emisjami” <sup>[58]</sup> znajduje się po stronie korzyści ekonomicznych. Taki plan jest jednak całkowicie nierealny. Wpisanie systemu LGW do systemu EU ETS wymagałoby zmian w prawie unijnym, na co obecnie nie ma woli politycznej.

---

56 <http://orka2.sejm.gov.pl/INT8.nsf/klucz/658C47ED/%24FILE/i07879-o1.pdf>

57 [https://bip.mos.gov.pl/fileadmin/user\\_upload/bip/prawo/projekty/PROJEKT\\_POLITYKI\\_EKOLOGICZNEJ\\_PANSTWA\\_2030/Zalacznik\\_3.6\\_Projekt\\_strategiczny\\_Lesne\\_gospodarstwa\\_weglowe.doc](https://bip.mos.gov.pl/fileadmin/user_upload/bip/prawo/projekty/PROJEKT_POLITYKI_EKOLOGICZNEJ_PANSTWA_2030/Zalacznik_3.6_Projekt_strategiczny_Lesne_gospodarstwa_weglowe.doc)

58 [https://bip.mos.gov.pl/fileadmin/user\\_upload/bip/prawo/projekty/PROJEKT\\_POLITYKI\\_EKOLOGICZNEJ\\_PANSTWA\\_2030/Zalacznik\\_3.6\\_Projekt\\_strategiczny\\_Lesne\\_gospodarstwa\\_weglowe.doc](https://bip.mos.gov.pl/fileadmin/user_upload/bip/prawo/projekty/PROJEKT_POLITYKI_EKOLOGICZNEJ_PANSTWA_2030/Zalacznik_3.6_Projekt_strategiczny_Lesne_gospodarstwa_weglowe.doc)





Składy węgla energetycznego były ważnym elementem projektu LGW za czasów poprzedniego dyrektora

Dodatkowo, na poziomie Unii Europejskiej, w sektorach, które nie są objęte unijnym systemem handlu emisjami (ETS) – czyli w transporcie, rolnictwie, budownictwie oraz gospodarce odpadami, do 2030 roku emisje mają zostać ograniczone o 30 % w porównaniu z poziomami z 2005 roku. Każdy z krajów Unii Europejskiej posiada w tym zakresie indywidualny cel redukcji gazów cieplarnianych dla obszarów nieobjętych systemem EU ETS, a więc w ramach systemu non-ETS. Polska powinna do 2030 obniżyć swoje emisje w tych obszarach o 7% (vs 2005). Wielkość emisji zaliczanych do non-ETS jest w Polsce mniej więcej równa wielkości emisji w ETS, a więc na poziomie niecałych 200 mln ton ekwiwalentu CO<sub>2</sub>. Biorąc pod uwagę oczekiwaną skalę dodatkowego pochłaniania przez LGW (1 mln ton w ciągu 30 lat), a przede wszystkim fakt, iż pierwsze efekty LGW będą widoczne po ok. 25 latach – LGW nie będą miały praktycznego zastosowania dla osiągnięcia celu redukcyjnego wyznaczonego dla Polski w ramach non-ETS.

Powyższe oznacza to, że system aukcji JDW będzie istniał w oderwaniu od celów unijnych, nie jest w stanie praktycznie pomóc w osiągnięciu celów redukcji emisji, a może zaszkodzić, odwracając uwagę od rzeczywistych rozwiązań takich jak redukcja spalania paliw kopalnych.

## 5. Dobór nadleśnictw do pilotażu Leśnych Gospodarstw Węglowych jest niejasny

Kluczową rzeczą dla powodzenia pilotażu (i wyciągnięcia z niego wniosków, które mogłyby mieć znaczenie), jest dobór nadleśnictw, w których testowane są LGW. Jednak dobór ten nie jest reprezentatywny dla polskich lasów. Okazuje się, że był on losowy. Tak przynajmniej odpowiadają LP w odpowiedzi na zapytanie o dostęp do informacji publicznej <sup>[59]</sup>. Czy jednak jest tak naprawdę?

W dokumentach dotyczących LGW podawane są różne dane – liczba uczestniczących w projekcie nadleśnictw wynosi 23 lub 26. Na liście znajduje się m.in. Tuczo, gdzie swoją posiadłość ma były minister Jan Szyszko oraz dwa inne nadleśnictwa bezpośrednio sąsiadujące z Tucznem. Widzimy tam również Dojlidy – jedno z największych nadleśnictw w RDLP Białostok, miejsce, w którym swój staż odbywała przewodnicząca organizacji Ekologiczne Forum Młodzieży, wspierającej Jana Szyszkę w sprawie wycinki Puszczy Białowieskiej. Kolejne nadleśnictwo to Hajnówka – jedno z trzech nadleśnictw położonych na terenie Puszczy Białowieskiej, biorący czynny udział w jej wycinie.

## Jakie jest rzeczywiste znaczenie lasów dla ochrony klimatu?

Zakres działań przewidzianych w projekcie Leśne Gospodarstwa Węglowe nie będzie miał praktycznie żadnego znaczenia dla pochłaniania emisji produkowanych przez polską energetykę opartą na paliwach kopalnych, przemysł, transport, rolnictwo i inne branże. Co więcej, jak pisze Marcin Popkiewicz „Nie ma fizycznej możliwości skompensowania emisji gazów cieplarnianych za pomocą zalesiania” <sup>[60]</sup>.

Polska oczywiście musi wziąć pod uwagę lasy w ogólnym bilansie emisji gazów cieplarnianych, jednak nie potrzebuje do tego skomplikowanego systemu o mało transparentnych zasadach przepływu pieniędzy, niejasnych kryteriach doboru i nieujawnionych podstawach naukowych, tylko zasadniczej reformy zarządzania lasami państwowymi w taki sposób, by cele klimatyczne i związane z ochroną różnorodności biologicznej nie były podrzędne wobec celów gospodarczych przedsiębiorstwa Lasy Państwowe.

---

59 Odpowiedź LP na zapytanie w trybie dostępu do informacji publicznej zadane przez Greenpeace Polska

60 <http://biznesalert.pl/lesne-gospodarstwa-weglowe-analiza/>

Reforma taka powinna oznaczać m.in.

- ▶ odchodzenie od wysokoemisyjnych metod gospodarki leśnej (rębnie zupełne, intensywne wykorzystanie ciężkiego sprzętu itd.),
- ▶ zwiększanie wieku rębnych drzew,
- ▶ naturalną przebudowę drzewostanów w kierunku zwiększenia udziału drzew liściastych na stanowiskach, na których gospodarka leśna w ubiegłych dekadach preferowała lasy iglaste,
- ▶ wykorzystywanie pozyskiwanego drewna do zastosowań o długich cyklach życia i znaczące ograniczanie udziału drewna wykorzystywanego w cyklach krótkich (w tym przede wszystkim drewna energetycznego, które powinno być stosowane jedynie lokalnie i tylko tam, gdzie nie ma szans na wprowadzenie bardziej zrównoważonej alternatywy).

Istotnym elementem takiej reformy powinno być również zwiększenie powierzchni obszarów leśnych wyłączonych z eksploatacji i poddanych renaturalizacji. Wprawdzie badania pokazują, że las stary zmniejsza swoją zdolność pochłaniania dwutlenku węgla, a największy potencjał mają lasy w okresie największego wzrostu, jednak lasy stare są potężnymi rezerwuarami dwutlenku węgla zgromadzonego przez lata, a ich eksploatacja wiązałaby się z ponowną jego emisją do atmosfery. Co więcej – lasy dojrzałe i naturalne pełnią wiele funkcji, nie tylko klimatycznych – są ostoją różnorodności biologicznej, mają duże znaczenie dla stosunków wodnych, ochrony gleby czy dobrostanu mieszkańców i przyjeżdżających i z tego powodu ich powierzchnia powinna w Polsce rosnać <sup>[61]</sup>.

---

61 <https://www.birmingham.ac.uk/news/thebirminghambrief/items/2017/07/using-forests-to-manage-carbon.aspx>

